

Νά, τί ἀξίζει νά σᾶς θυμίση κανείς: Τὸ παλλη-
κάρι τ' ἀληθινό, ὃ ἐβγενικὸς ὁ ἄντρας, στὸ κάθε τι
διάφορος φανερόνεται ἀπ' ἀνθρωπάρια — τίς χυ-
δαῖες τίς ὑπαρξες. "Ετσι καὶ τὸ ξεβγενισμένο καὶ τὸ
μεγαλόφυχο τὸ ἔθνος: "Απὸ τὸν ἄνοιαγο καὶ τὸν
ἀκαμάτη κόσμο, τὸ φωναλά, τὸν ἄγνωρο καὶ τὸν
πολύξερο· ἀπ' τὸ λαὸ πού εἶναι δοῦλος χίλιες φορές
στὴν ἀσκήμια, κι ἀπ' τοὺς «κοντόφωτους καὶ τοὺς
μικροὺς τοῦ κόσμου σέρνεται»· ἀπὸ τὸν ὄγλο τὸν
ἀνίδεο καὶ μουρνταρόφυχο, τὸ ἐβγενικὸ τὸ ἔθνος
χλιδάδες μίλια μακριὰ ξεχωρίζει. Καὶ ὁ σπουδαγι-
κὸς καὶ ὁ προσεχτικὸς ὁ παρατηρητής, ἐβλιβητικὰ
τὴν ξεδιαλύνει τὴν ἀλήθεια: Τοῦ ἐβγενικοῦ λαοῦ
τὰ αἰσθήματα εἶνε σταθερά, βυσταχερά καὶ σωστά
— παιδιὰ γνοιασμένης, φροντισμένης, καὶ μὲ τὴν
ψυχὴ, δουλειᾶς — ἀποτέλεσμα σκέψης βουθεῖας. Τὸν
ὄγλο νὰ τότε συνεπάρης δύσκολο καθόλου δὲν εἶναι.
"Εχει αἰσθήματα ἐρκοζοκίνητα, κι ὁμορφια ἴσως,
ὅμως ἡ βίαση λείπει, καὶ τὸ θεμέλιο. Μπορεῖς νὰ
τόνε πειράξεις καὶ νὰ τότε γαργαλῆς ὅπου σ' ἐφα-
ριστεῖ, κατὰ τὴν καπιασοσύνη σου καὶ τὴν ἀνάγκη
σου. Μονοστιγμὴς ἀνάφτει κι ἀγριέβει καὶ σὰν ἀγρίμι
τρέχει στοὺς δρόμους, ὅσο βυστᾷ τὸ γαργάλισμα.
Σὰ θάμμι μοιάζει, μὰ γιὰ λίγην ὥρα. Τὸ γαργά-
λισμα γλήγορα περνᾷ, καὶ ὡς ἐκεῖ ὁ θυμὸς τοῖ, ὡς
ἐκεῖ ἡ κίνησι, ὅχι παραπερά ἡ ἐνέργειά του. Φά-
βλος κόσμος. "Οχλος. Τοῦ κόσμου ὅμως τοῦ ξεβγε-
νισμένου τὰ αἰσθήματα — σὰν καὶ τοῦ πᾶληκαριοῦ:
σωστά, μετρημένα καὶ συνεχόμενα. Βαστοῦν.

"Ο Βενιζέλος εἶναι τέτιος, κ' εἶναι ἀλλοιότικος.
Ψέφτης, ἀνεπιτήδειος, γελαστής, φαγάς. Μὰ ὁ Βε-
νιζέλος εἶταν ἐκεῖνος πού χτές, τὸ λέγατε τοῦ λόγου
σας, ὅλα τὰ σιγκινούσε, «κ' ἦρθε νὰ σύρη τὸ σε-
μνὸ χορὸ πού θὰ μᾶς κάμῃ ἐμένα "Ολυμπο ξανά,
κ' ἐσέ, ἔρημν χώρα, κόσμος». Τὰ αἰσθηματά σας ἄλλα
χτές, καὶ ἄλλα σήμερα, καὶ ποίος ξέρει τί λογιᾶς ἄβριο,
"Ελλαδίτες! Βάρβαρος κόσμος. Νὰ σᾶς κλαίῃ κανεῖς.

Σωξόπολη, 21/7/1911.

ΣΤΑΒΡΟΣ ΜΑΒΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

"Επειτα ἀπὸ τὸν "Οθωνα βαλθήκαμε νὰ γίνουμε Εἰ-
ρωπαῖοι. Καλοδεχτήκαμε κάθε νεωτερισμὸ τοῦ φράγκικου
πολιτισμοῦ, σὲ ρούχα καὶ σὲ φερσίματα, σὲ νομοθεσία καὶ
φιλολογία. Τὸ Οἰκογενειακὸ καὶ τὸ Διοικητικὸ Δίκαιο (ὅπου
διορθώθηκε τὸ Αὐτοκρατορικὸ κείμενο) κατάντησε χάβρα
ἀντιλογίας, βοήρκος γλιστάρικος ὅπου τσαλαβουτᾷ ἡ δι-
κιοσύνη καὶ τὸ χρωστοῦμε στ' ἀχώνευτα μαθήματα πού μᾶς
προφτάνουν ἀπὸ τὴ Δύση. Σὰ βάρβαροι βιαστικοὶ καὶ σὰν
παιδιὰ κακαναθρεμένα ριχτήκαμε σ' ὅ,τι μᾶς γυάλισε, κακο-
χορτάσαμε μὲ ὅ,τι πρωταρπάξαμε καὶ πασαλειφτήκαμε
ψεύτικη λαμπροσύνη.

ΕΡΜΟΝΑΣ

Ο ΑΡΗΓΙΑΝΟΣ (*)

Α'

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΝ
Ο ΒΕΖΥΡΗΣ
Η ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΙΑ
ΟΙ ΑΒΑΙΚΟΙ

"Ο Α' ΑΒΑΙΚΟΣ (μπρός στὸ παράθυρο κοιτά-
ζοντας ὄξω). Φεγκαράκι μου λαμπρό....

"Ο Β' ΑΒΑ. (πειραχτικά). Φῶτα μου νὰ περ-
πατῶ....

"Ο Α' ΑΒΑ. (χωρὶς νὰ κινηθεῖ). Φῶτα τοῦ νὰ
περπατάει! (γυρίζοντας). "Ηθελα νὰ βρίσκουμν στὴ
χώρα τῶν κίτρινων λουλουδιῶν... (προχωρώντας στὸν
κίγκλο τῶν ἄλλων πού μιλοῦσαν δινατά). "Η μακα-
ρίτισα ἡ κυρούλα μου μοῦ τῶχε πωμένο (σὺ μονι-

(*) Τὸ χερόγραφο τοῦ "Αρήγιανου" μοῦ χαρίστηκε
ἀπὸ τὴ μακαρίτισσα τὴ γιὰ Καμπύσινα μᾶζι μὲ ἄλλα
ἀτύπωτα χερόγραφα τοῦ Καμπύση. "Ενα ἀπ' αὐτά, τὸ χω-
ριάτικο ρομάντζο "Οχτροὶ καὶ φίλοι», τῷδωσα καὶ δημο-
σιεύτηκε πρὸ τρία περίπου χρόνια στὸ «Monde Hellénique».
"Ενα ἄλλο μικρὸ διηγηματάκι "Ο Γιάννης Μάνταλος
(γραμμένο στὰ 1895), ἓνα μονόπραχτο δράμα "Η γιορτὴ
του» (γραμμένο στίς 18 τοῦ Νοέβρη τοῦ 1895), κ' ἓνα ἀτέ-
λειωτο διήγημα "Η Τζουλιὰνα Δέρν», (γραμμένο στὸ Μο-
νάχο, ἴσως τὴν ἐποχὴ πού γράφτηκε κι ὁ "Αρήγιανος»,
τὸ χειμῶνα τοῦ 1898), θὰ δημοσιευτοῦνε ἀργότερα στὸ
«Νουμά». «Οἱ Λεκαπνοί», συνέχεια τῆς «Μῆς "Αννας
Κούτλεῦ», ἐτσι ἀτέλειωτο, ὅπως μοῦ παραδοθήκανε ἀπὸ
τὴ μάνα του (ἡ Α' πράξη, μὰ σκηνὴ ἀπὸ τὴ Β' κι ἀλά-
καιρη ἡ Δ' καὶ τελευταία πράξη), δημοσιευτήκανε στὸ
«Νουμά» (ἀριθ. 117, 118, 119, 120, 121, 122, "Οχτώ-
βρης — Νοέβρης 1904).

Στὰ χερόγραφα τοῦ Καμπύση, ὅστερ' ἀπ' τὸ θάνατό
του, βρεθήκανε δυὸ μέρη μοναχὰ τοῦ "Αρήγιανου. Τὸ
Α' μέρος πᾶνου πᾶνου ἔχει τὴ μερομηνία «Μόναχο 1/13
12.98». Εἶναι 11 μεγάλα κατεβατά χαρτὶ τὸ Α' μέρος καὶ
10 1/2 κατεβατά χαρτὶ τὸ Β', μὲ πολλὰ σβησίματα καὶ
διορθώματα. "Απὸ τὸ γράψιμο φαίνεται πὼς εἶναι τὸ πρω-
τόγραφο, ἴσως καὶ μόνο τὸ σκέδιο τοῦ δραμάτου. Ζώντας
ὁ Καμπύσης δημοσίεψε ἓνα κομμάτι τοῦ "Αρήγιανου· στὸ
«Διόνυσος», σὲ στίχους, κι ὁλωςδιόλου ἀλλιότιχο παρὰ
ὅπως εἶναι στὸ χερόγραφο. Τὸ κομμάτι αὐτὸ θὰ δημοσιευτεῖ
σὰ συνέχεια καὶ στὸ «Νουμά», ἅμα τυπωθοῦνε τὰ χερό-
γραφα πού βρίσκονται στὰ χέρια μου. Καὶ ἐτσι θὰ φανεῖ
πὼς τὸ πρωτοσκεδίαζε καὶ πὼς τᾶλλαξε τὸ δρῆμα του ὁ
Καμπύσης.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ